

Tajemství vědění – počátek dlouhé cesty

Reakce na stať akad. arch. Petra Kováře v *Projektu* 12/05

Při letmém listování barevnými stranami časopisu *Projekt* vždy spočinou mé oči, uvyklé černobílým publikacím, na čas od času se objevující dvoustraně stylizované do matných odstínů šedi.

Barva však nekoresponduje s obsahem. Krátké úvahy akad. arch. Kováře jsou naopak milým kontrastem k barvám, jimiž hýří, v duchu doby, každý současný moderní časopis.

Předvánoční zamyšlení nad překotným tempem doby a s ním spjatými, obecně vnímanými, ale často přehlíženými negativy, která s sebou přináší přetechnizovaná, moderní a jaksi bez hraničních limit se živelně rozvíjející soudobá společnost. Na počátku cesty stojí člověk, jednotlivec. Míra jeho vkusu, tolerance, schopnosti vidět, naslouchat, vzdělávat se a především pochopit. Stav naší nezdravé společnosti plně vystihuje předvánoční šílenství lidu, zmateně přebíhajícího mezi bizarními bazilikami – novověkými chrámy obchodu – nákupními centry s duchamornou architekturou exteriéru,

pokleslým interiérem a nevkusným obsahem doplněným nevzhlednými doplňky v podobě reklam, světél, barev a směsí vůní a pachů. Vše bez hlavy a paty. Jaksi na sobě a vedle sebe. Vyplašení lidé mezi vlašťovými vylepovánkami – hnízdy poslepanými na sebe bez ladu a skladu. Třeštíci humanoidé proplétající se tureckým bazarem. Obraz tak podobný vizím autorů nového směru fantaskní literatury „new weirdu“. Kdy jindy než v této době je člověk pohlazen rozumným a nezúčastněným pohledem na okolní šílenství.

Poselství akad. arch. Kováře všem potřebným plyne volným tempem, zleva doprava, jak bývá ve střeoevropském prostoru zvykem. Slova jsou nesena svěžím vánkem, podobně jako drobné krystalky sněhu hnané mírným větříkem po přemrzlém firnu dál a dál zasněženou, pustou, pochmurnou, podvečerní zimní krajinou na ilustrační fotografii. Důležitější je však nijak objevné sdělení, že podstatou našeho života nejsou hmotné statky, ale poznání, vědění.

Moudrost ukrytá v pár řádcích v řeči vázané výrazně přesahuje hranice měsíčníku „o stavbách, interiérech a materiálech“. Trefné vystižení odlidštění našich historických měst. Suché konstatování vulgarizace jejich zevnějšku. Akcent na jednu ze skutečně prvních „nešetných“ demolic v rámci Pražské památkové rezervace – demolic Špačkova domu a přilehlých konfren, památky spjaté s počátky pražské pošty, která následovala ještě komunistickým režimem odstřelenou perlu moderní železniční architektury evropského významu – Těšnovské nádraží a de facto odstartovala atak na pražské historické centrum.

Ronění krokodýlích slz nad ubohostí a peněžním kalkulem deformovanou architekturou soudobých novostaveb. Otazník za otázkou, kde skončí živelný, ničím neomezený rozvoj satelitních městeček parazitní obytné zástavby paneláků naležato okolo našich měst. Další neznámá. Jak dlouho budeme svědky soutěže, za detabuizace nedovolených prostředků, o tom, kdo dál,

Již dávno byl presbytář kostela Panny Marie Sněžné vůči okolní zástavbě předimenzovaný. Ruší snad?

FOTO: ARCHIV ARCHAIA

„výše a ještě výše a bude to vošklivý“.
 „Jen výše, hrdobei.“ I organizátoři vánočních trhů na Staroměstském náměstí pochopili po pádu nejvyššího vánočního stromu, že kouzlo času vánočního v soutěživosti nespočívá. Na počátku reflexe stojí opět člověk, vzdělaný člověk. Tak jako v každém oboru lidské činnosti je možno drtivou většinu architektů zařadit mezi lidi schopné vykonávat základní řemeslné postupy. Někteří mají pocit nutnosti zvýraznit vlastní ego maximální, ať již zhmotněnou či následnou mediální prezentací. Pouze zlomek profesní obce je schopen vedle těchto aspektů tvůrčí

práce i akceptovat kontext, v němž má novostavba či rekonstrukce vzniknout. Hluboká znalost kořenů a schopnost naslouchat je nezbytná pro existenci životodárné esence dvou spojených nádob, které v našich historických městech představuje památková péče a nezbytný i nezvratný proces architektonického a urbanistického rozvoje. Právě z těchto jedinců vyššího principu se rekrutují lidé-špičky ledovce, kteří dokážou sdílet více, vidět za horizont, prošlapat jiným cestu zasněženou krajinou, obejít překážky, citlivě a ohleduplně přistupovat ke kulturnímu i mravnímu dědictví našich

předků. Tajemství spočívá ve vědění, vzdělání a pokoře. Stojí člověk v krajině. Při pohledu vzhůru vidí hvězdy, podobně jako generace a generace jeho předchůdců. Jediné, co vidíme podobně jako oni. Krajina v okolí se mění, vše se mění. Stromek na fotografii se ohýbá, ale neláme. Na jaře obrazí novým životem. Za horizontem počátek dlouhé cesty – cesty poznání. Na horizont přímo. Jiskřivé i moudré, nemoralizující zamýšlení a do šedých odstínů laděný apel akad. arch. Kováře je vzrušujícím čtivem v záplavě barevných jásavých ód na zdařilé realizace. Jen houšť, páni redaktoři! ■
Mgr. Vojtěch Kašpar, archeolog

Foto: Jiří Pištěk

OD Kotva, včelí úl na tváři města, bude fragmentarizován novým multifunkčním komerčním komplexem Palladium